

EDUSKUNNAN VASTAUS 64/2011 vp

Hallituksen esitys laeiksi kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen, kunnallisen eläkelain voimaanpanolain ja valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen, kunnallisen eläkelain voimaanpanolain ja valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta (HE 96/2011 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 13/2011 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnallisen eläkelain (549/2003) 76 §:n 1 momentin 5 kohta ja 97 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 76 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 713/2004 ja 97 §:n 2 momentti laissa 1293/2006,

muutetaan 13 §:n 3 momentti, 16 §, 30 §:n 2 momentti, 43 §:n 3 momentti, 44 §:n 1 momentti, 53 §:n 7 momentti, 76 §:n 3 momentti, 77 §:n otsikko ja 1 momentin 1, 3 ja 4 kohta, 112 §:n 2 momentti, 126 §:n 2 ja 4 momentti sekä 159 §:n 4 momentin suomenkielinen sanamuoto,

sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 3 momentti, 43 §:n 3 momentti ja 77 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohta laissa 713/2004, 16 §, 30 §:n 2 momentti, 44 §:n 1 momentti, 76 §:n 3 momentti, 77 §:n otsikko ja 1 momentin 3 kohta, 112 §:n 2 momentti ja 126 §:n 4 momentti laissa 1293/2006, 53 §:n 7 momentti laissa 1293/2006 ja 985/2009 sekä 126 §:n 2 momentti laissa 720/2010, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 423/2006 ja 1293/2006, uusi 4 momentti, 14 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 713/2004, 1293/2006 ja 925/2009, uusi 5 momentti, 76 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 713/2004, 1293/2006 ja 1092/2010, siitä lailla 1293/2006 kumotun 2 ja 4 momentin tilalle uusi 2 ja 4 momentti, 77 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 713/2004 ja 1293/2006, uusi 5 kohta sekä 100 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1216/2004 ja 1293/2006, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Jäsenyhteisöt

Jos jäsenyhteisöksi liittynyt yhdistys, osakeyhtiö tai säätiö asetetaan konkurssiin, konkurssipesä voi jatkaa kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisönä ja sillä on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muilla jäsenyhteisöillä. Lain 131 §:n mukaiset maksut konkurssipesän jäsenyyden ajalta maksaa konkurssipesä. Konkurssipesä voi erota eläkelaitoksen jäsenyydestä siten kuin 168 a §:n 2 momentissa säädetään.

13 §

Varhennettu ja lykätty vanhuuseläke

Sen estämättä, mitä 11 §:n 1 momentissa ja edellä 1 momentissa säädetään, työntekijällä, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62 vuoden iässä siten, ettei siihen tehdä varhennusvähennystä. Tässä momentissa tarkoitettu vanhuuseläke myönnetään aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta.

14 §

Osa-aikaeläke

Jos tämän lain mukaisella osa-aikaeläkkeellä olevan työntekijän osa-aikatyötä koskeva työsopimus sanotaan irti eikä hän ole irtisanomisaikana velvollinen tekemään työtä tai hänen työaikansa vähenee irtisanomisaikana siten, ettei 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu työaikaedellytys enää täyty, hänen katsotaan työajan vähentymisestä alkaen kuuden viikon ajan, ei kuitenkaan enää irtisanomisajan jälkeen, täyttävän osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset.

16 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva työntekijä ei hae vanhuuseläkettä 68 vuotta täytettyään, muutetaan osa-aikaeläke, sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruista vanhuuseläkettä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun työntekijä hakee vanhuuseläkettä, vanhuuseläke lasketaan uudelleen ja muunnetaan 73 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

30 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttäminen

Työkyvyttömyyseläke tarkistetaan, keskeytetään tai lakkautetaan eläkkeensaajan hakemuksesta tai eläkelaitoksen aloitteesta 1 momentissa taikka 28 tai 29 §:ssä säädetyin edellytyksin. Eläkettä ei kuitenkaan tarkisteta, keskeytetä tai lakkauteta pitemmältä ajalta kuin eläkkeensaajan tarkistushakemusta tai eläkelaitoksen tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä lähinnä seuraavaa kalenterikuukautta edeltäneiden kahden vuoden ajalta. Jos sellainen työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jonka maksaminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeytysajankohdasta lukien.

43 §

Osa-aikaeläkkeen määrä

Jos työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen samanaikaisesti kahden tai useamman työeläkelain perusteella, tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen osuus on yhtä suuri kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on vakiintuneessa ansiossa huomioon otetuista, niiden työeläkelakien mukaisista työansioista, joiden perusteella osa-aikaeläke myönnetään.

44 §

Osa-aikaeläkkeen uudelleen laskeminen

Osa-aikaeläkkeen määrä lasketaan uudelleen, jos osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön aikaisissa ansiotuloissa on tapahtunut pysyvä muutos, joka merkittävästi poikkeaa osa-aikaeläkettä määrättäessä huomioon otetuista 71 §:ssä tarkoitettulla palkkakertoimella tarkasteluajankohdan tasoon tarkistetuista osa-aikatyön ansiotuloista, taikka osa-aikaeläkkeen saajalle myönnetään muun työeläkelain mukainen uusi osa-aikaeläke.

53 §

Tuleva aika

Jos työntekijän työansiot ovat tarkasteluajana hänen vakiintunutta ansiotasoaan pienemmät alle kolmivuotiaan lapsen hoitamisen vuoksi ja tämän seikan johdosta hänen eläketurvansa olisi alentunut vähintään 20 prosenttia, käytetään sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, työntekijän hakemuksesta 2 momentin mukaisena ansiona sitä työansiota, jota lapsenhoitoaika ei ole pienentänyt. Tällöin työansioita otetaan kuitenkin huomioon enintään kymmeneltä viimeiseltä vuodelta.

76 §

Eläkkeestä vähennettävät ensisijaiset etuudet

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ensisijaisen etuuden vähentämisen jälkeen eläke on kuitenkin vähintään ensisijaisen etuuden vahinkotapahtumavuoden jälkeen työeläkelakien mukaisten työansioiden perusteella karttuneen eläkkeen suuruinen. Tämän lain mukaisena eläkkeenä työntekijälle maksetaan kaikkien työeläkkeiden yhteismäärän ja ensisijaisen etuuden erotuksesta, kuitenkin vähintään edellä tarkoitettua vähimmäismäärästä, yhtä suuri osa kuin tä-

män lain mukainen eläke on hänen kaikista työeläkkeistään.

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

Jos kuitenkin ensisijaisen etuuden vahinkotapahtuma on sattunut ennen vuotta 2004, 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ensisijaista etuutta ei vähennetä.

77 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Eläkkeen määrä tarkistetaan, jos:

1) tämän lain mukainen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi;

3) eläkkeensaajalle myönnetään 76 §:n 6 momentissa tarkoitettu etuus;

4) 2 kohdassa mainitun etuuden määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi tai 3 kohdassa mainitun etuuden määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistukseen tai kertakorotukseen rinnastettavan toimenpiteen johdosta; tai

5) tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke tai muun työeläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi.

100 §

Päätöksenteko ja päätöksen tiedoksiantaminen

Kunnallinen eläkelaitos voi antaa päätöksen sekä, kun se toimii 7 luvun mukaisena viimeisenä eläkelaitoksena, päätösyhdistelmän väliaikaisena siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää ja kunnes asiasta on annettu lopullinen päätös. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

112 §

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen alkaminen

Täyttä työkyvyttömyyseläkettä maksetaan työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kalenterikuukauden alusta, jos:

1) eläkehakemus on tehty ennen kuin Kansaneläkelaitos on vahvistanut sairauspäivärahan ensisijaisuusajan ja eläkehakemuksen tekemistä seuraavan toisen kalenterikuukauden loppuun mennessä ei ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan;

2) työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan kohdistuva päiväraha-hakemus on hylätty eikä työntekijälle ole myönnetty hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukaudelta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa; tai

3) työkyvyttömyys alkaa sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päättymisen jälkeen ja työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiselle ajalle sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n 5 momentin mukaista sairauspäivärahaa.

126 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassalle

Jos eläkkeensaaja on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa takuueläkettä takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 20 §:n 2 momentin nojalla tai eläkettä kansaneläkelain 72 §:n nojalla tai edellä mainittua eläkettä ja asumistukea eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 8 §:n nojalla samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään tämän lain 153 §:ssä tarkoitetun valituksen johdosta eläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on maksettava takautuva eläke Kansaneläkelaitokselle sen vaatimuksesta siltä osin kuin se vastaa Kansaneläke-

laitoksen samalta ajalta liikaa maksaman eläkkeen tai eläkkeen ja asumistuen määrää. Samoin menetellään, jos eläkelaitos jatkaa 153 §:ssä tarkoitetun valituksen johdosta myönnettyä kuntoutustukea takautuvasti tai jos eläkkeensaaja on saanut takuueläkettä tai kansaneläkelain mukaista eläkettä tai eläkettä ja asumistukea samalta ajalta, jolta kunnallinen eläkelaitos 162 §:n mukaisesti oikaisee aikaisemman päätöksen taikka muutoin tarkistaa myönnetyn eläkkeen määrän tai oikaisupäätöksen jälkeen myöntää kuntoutustuella jatkoa takautuvasti tai myöntää edunsaajalle tämän lain mukaisen perhe-eläkkeen.

Jos eläkkeensaaja on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkelaitoksen on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun opintotuen määrää.

159 §

Eläkelaitoksen itseoikaisu

Edellä 3 momentissa tarkoitetusta määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin toimitettava asianomaiselle valitusviranomaiselle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin eläkehakemuksiin sovelletaan 13 §:n 3 momenttia sellaisena kuin se oli tämän lain tullessa voimaan.

Eläkkeeseen sovelletaan 76 §:n 2 ja 4 momenttia, jos eläketapahtuma on 1 päivänä tamikuuta 2013 tai sen jälkeen. Mainittuja lain-

kohtia sovelletaan työntekijän hakemuksesta myös ennen vuotta 2013 hänelle myönnettyyn eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on ollut 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen ja josta on vähennetty ensisijainen etuus, jos työntekijä saisi mainittuja lainkohtia soveltaen aiempaa suuremman eläkkeen. Tällöin eläkkeen määrä tarkistetaan 1 päivästä tammi-

kuuta 2013, jos hakemus saapuu eläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2013, ja mainitun päivämäärän jälkeen saapuneen hakemuksen perusteella hakemuksen saapumista seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnallisen eläkelain muuttamisesta annetun lain (713/2004) voimaantulosäännöksen 14, 32 ja 40 momentti seuraavasti:

14. Perhe-eläke määräytyy 84 ja 87 §:n mukaisesti myös sellaisen edunjättäjän jälkeen, jonka saama eläke on määrätty ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Jos edunjättäjän eläke oli yhteensovitettu ensisijaisen etuuden kanssa, perhe-eläkkeen perusteena käytetään edunjättäjän eläkettä, jonka yhteensovituksessa ei ole otettu huomioon ensisijaista etuutta.

32. Jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke on määrätty ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan, sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, eläkkeen aikana saaduista ansiosta karttuu uutta eläkettä 40 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti tämän lain tultua voimaan, ja näin karttunut eläke myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen tai työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä tai jos työntekijällä oli oikeus eläkkeelle siirtyessään tätä alempaan eläkeikään, tässä eläkeiässä siten kuin 32 §:ssä säädetään. Mitä 28 §:n 2 ja 3 momentissa, 29 §:n

2 momentissa ja 48 §:ssä säädetään oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen, työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttamisesta, keskeyttämisestä tai tarkistamisesta sekä osatyökyvyttömyyseläkkeen määrästä, sovelletaan myös työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma oli ennen tämän lain voimaantuloa.

40. Myös työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa, myönnetään 72 §:n mukainen korotus. Jos perhe-eläke määrätään edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen perusteella, korotus lisätään myös perhe-eläkkeeseen. Tällöin korotus myönnetään sen 72 §:ssä tarkoitetun korotusprosentin mukaisesti, joka vastaa työntekijän tai edunjättäjän ikää vuoden 2010 alussa. Korotus myönnetään eläkkeeseen, joka on yhteensovitettu 76 ja 87 §:n mukaisesti, sellaisina kuin ne olivat tämän lain tullessa voimaan. Jos 76 §:ssä tarkoitettuun ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, uudessa yhteensovituksessa ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna. Uutta yh-

teensovitusta ei tehdä, jos ensisijaisen etuuden määrä muuttuu vain kertakorotuksen vuoksi.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos edunjättäjän eläke oli yhteensovitettu ensisijaisen etuuden kanssa, kunnallisen eläke-

lain 76 §:n mukainen ensisijaisen etuuden vähentäminen perhe-eläkkeestä ei saa vaikuttaa perhe-eläkkeen määrään enempää kuin vähentäminen vaikuttaisi, jos se olisi tehty työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 ja 8 a §:n mukaisesti, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2004.

Laki

kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnallisen eläkelain voimaanpanolain (550/2003) 3 §, sellaisena kuin se on laissa 926/2009, seuraavasti:

3 §

Kunnallisen eläkelain eläkkeen määräytymistä ja eläkeoikeutta koskevia säännöksiä ei sovelleta viranhaltijaan, työntekijään eikä perhe- tai omaishoitajaan, joka on syntynyt vuonna 1939 tai sitä ennen. Hänen eläketurvansa määräytyy edelleen kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain sekä 2 §:n 2 momentissa mainitun eläkesäännön perusteella, sellaisina kuin ne olivat voimassa kunnallisen eläkelain voimaan tullessa. Perhe-eläkkeeseen sovelletaan kunnallisen eläkelain säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos edunjättäjän eläke oli yhteensovitettu ensisijaisen etuuden kanssa, kunnallisen eläkelain 76 §:n mukainen ensisijaisen etuuden vähentäminen perhe-eläkkeestä ei saa vaikuttaa perhe-eläkkeen määrään enempää kuin vähentäminen vaikuttaisi, jos se olisi tehty kunnallisen eläkelain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja 2 §:n 2 momentissa mainitun eläkesäännön mukaisesti.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion eläkelain (1295/2006) 73 §:n 1 momentin 5 kohta ja 84 §:n 2 momentti,

muutetaan 10 §:n 3 momentti, 11 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 ja 3 momentti, 19 §:n 1 momentin 1 kohta, 21 §:n 1 momentti, 23 §:n otsikko ja 1 momentti, 39 §:n 2 momentti, 49 §, 73 §:n 2 momentti, 74 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 122 §:n 3 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 3 momentti laissa 927/2009 sekä 49 § ja 122 §:n 3 ja 5 momentti laissa 468/2010, sekä

lisätään 14 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 927/2009, uusi 4 momentti ja 73 §:ään uusi 4 ja 5 momentti seuraavasti:

10 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

11 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut palveluksen, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Lykätty vanhuuseläke ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta.

14 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Jos tämän lain mukaisella osa-aikaeläkkeellä olevan työntekijän osa-aikatyötä koskeva työsopimus sanotaan irti eikä hän ole velvollinen tekemään työtä irtisanomisaikana tai hänen työaikansa muuten vähenee irtisanomisaikana siten, ettei 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu työaikaedellytys enää täyty, hänen katsotaan työajan vähentymisestä alkaen kuuden viikon ajan, ei kuitenkaan enää irtisanomisajan jälkeen, täytävän osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset.

15 §

Osa-aikaeläkkeen määrä

Osa-aikaeläkkeen määrä on 50 prosenttia vakiintuneen ansion ja työeläkelakien alaisen osa-aikatyön ansion erotuksesta (*ansion alenema*).

Jos työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen samanaikaisesti kahden tai useamman työeläkelain perusteella, tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen osuus koko osa-aikaeläkkeestä on yhtä suuri kuin niiden työansioiden, joiden perusteella tämän lain mukainen eläke myönnetään, osuus on vakiintuneessa ansiossa huomioon otetuista, niiden työeläkelakien mukaisista työansioista, joiden perusteella osa-aikaeläke myönnetään.

19 §

Osa-aikaeläkkeen määrän tarkistaminen

Osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, jos:

1) osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön ansiotuloissa on tapahtunut pysyvä muutos, joka merkittävästi poikkeaa osa-aikaeläkettä määrätessä huomioon otetuista 70 §:n mukaisella palkkakertoimella tarkasteluajankohdan tasoon tarkistetuista osa-aikatyön ansiotuloista; tai

21 §

Osa-aikaeläkkeen lakkauttaminen ja uudelleen alkaminen

Osa-aikaeläke lakkautetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana työntekijä lakkaa täyttämästä 14 §:n 1 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä eläkkeen saamisen edellytyksiä, jos 20 §:stä ei muuta johdu. Jos tämä päivä on kalenterikuukauden ensimmäinen päivä, osa-aikaeläke lakkautetaan kuitenkin tästä päivästä. Osa-aikaeläke voidaan lakkauttaa myös takautuvasti.

23 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva työntekijä ei hae vanhuuseläkettä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruista vanhuuseläkettä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun työntekijä hakee vanhuuseläkettä, vanhuuseläke lasketaan uudelleen ja muunnetaan 72 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

39 §

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen alkaminen

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa kuitenkin työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos:

1) eläkehakemus on tehty ennen kuin Kansaneläkelaitos on vahvistanut sairauspäivärahan ensisijaisuusajan ja eläkehakemuksen tekemistä seuraavan toisen kalenterikuukauden loppuun mennessä ei ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan;

2) työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan kohdistuva päiväraha-hakemus on hylätty eikä työntekijälle ole myönnetty hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukaudelta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa; tai

3) työkyvyttömyys alkaa sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päättymisen jälkeen ja työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiselle ajalle sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n 5 momentin mukaista sairauspäivärahaa.

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen takautuva tarkistaminen, lakkauttaminen tai keskeyttäminen

Eläke voidaan lakkauttaa tai tarkistaa taikka sen maksaminen voidaan keskeyttää takautuvasti enintään kahden vuoden ajalta. Tämä kahden vuoden aika lasketaan eläkkeensaajan tarkistushakemusta tai kunnallisen eläkelaitoksen tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Jos työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen on ollut keskeytettynä, eläke kuitenkin tarkistetaan tai lakkautetaan keskeyttämisajankohdasta.

73 §

Eläkkeestä vähennettävät ensisijaiset etuudet

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ensisijaisen etuuden vähentämisen jälkeen eläke on kuitenkin vähintään ensisijaisen etuuden vahinkotapahtumavuoden jälkeen työeläkelakien mukaisten työansioiden perusteella karttuneen eläkkeen suuruinen. Tämän lain mukaisena eläkkeenä työntekijälle maksetaan kaikkien työeläkkeiden yhteismäärän ja ensisijaisen etuuden erotuksesta, kuitenkin vähintään edellä tarkoitettua vähimmäismäärästä, yhtä suuri osa kuin tämän lain mukainen eläke on hänen kaikista työeläkkeistään.

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

Jos kuitenkin ensisijaisen etuuden vahinkotapahtuma on sattunut ennen vuotta 2004, 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ensisijaista etuutta ei vähennetä.

74 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin 75 §:ssä säädetyn indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke tai muun työeläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain eikä sotilastapaturmalain mukaista päivärahaa ja ansionmenetykskorvaus-

ta, joka on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

122 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Kunnallinen eläkelaitos maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 2 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle sen vaatimuksesta myös silloin, kun kunnallinen eläkelaitos jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea, myöntää edunsaajalle tämän lain mukaisen perhe-eläkkeen, oikaisee 173 §:n mukaisesti aikaisemman päätöksen, tarkistaa muutoin myönnetyn eläkkeen määrän tai myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuelle jatkoa.

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, kunnallisen eläkelaitoksen on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin eläkehakemuksiin sovelletaan 11 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli tämän lain tullessa voimaan.

Eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2013 tai sen jälkeen, sovelletaan 73 §:n 2 ja 5 momenttia. Mainittuja lainkohtia sovelletaan työntekijän hakemuksesta myös ennen vuotta 2013 hänelle myönnettyyn eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ollut 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen ja josta on vähennetty ensisijainen etuus, jos työntekijä saisi mainittua pykälää soveltaen aiempaa suurem-

man eläkkeen. Tällöin eläkkeen määrä tarkistetaan 1 päivästä tammikuuta 2013, jos hakemus saapuu eläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2013, ja mainitun päivämäärän jälkeen saapuneen hakemuksen perusteella ha-

kemuksen saapumista seuraavan kalenterikauden alusta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki

valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1296/2006) 7 §:ään uusi 3 ja 4 momentti sekä lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

7 §

Jos valtion eläkelain 73 §:ssä tarkoitettuun ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, uudessa yhteensovituksessa ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna. Uutta yhteensovitusta ei tehdä, jos ensisijaisen etuuden määrä muuttuu pelkästään kertakorotuksen vuoksi.

Mitä valtion eläkelain 38 §:ssä säädetään osatyökyvyttömyyseläkkeen määrästä, sovelletaan myös työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma oli ennen 1 päivää tammikuuta 2005.

16 a §

Perhe-eläke määräytyy valtion eläkelain 81 ja 85 §:n mukaisesti myös sellaisen edunjättäjän jälkeen, jonka saama eläke on määrätty VEL-

lain mukaan, sellaisena kuin se oli ennen 1 päivää tammikuuta 2005. Jos edunjättäjän eläke oli yhteensovitettu ensisijaisen etuuden kanssa, perhe-eläkkeen perusteena käytetään edunjättäjän eläkettä, jonka yhteensovituksessa ei ole otettu huomioon ensisijaista etuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos edunjättäjän eläke oli yhteensovitettu ensisijaisen etuuden kanssa, valtion eläkelain 85 §:n mukainen ensisijaisen etuuden vähentäminen perhe-eläkkeestä ei saa vaikuttaa perhe-eläkkeen määrään enempää kuin vähentäminen vaikuttaisi, jos se olisi tehty työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 ja 8 a §:n mukaisesti, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2004.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2011
